U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A. U.**, zast. JUDr. Jaroslavem Homolkou, advokátem, se sídlem Na Dolech 15, Jihlava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2010, č. j. 56 Az 71/2009 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 7. 2009, č. j. OAM-146/LE-PA03-PA03-2009, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Podle žalovaného důvodem podání žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla jeho snaha o legalizaci pobytu na území ČR. Žalobce se nechce vrátit do Kyrgyzstánu, kde mu má hrozit nebezpečí ze strany policistů. Těm žalobce odmítl dát peníze, jež po něm měli požadovat v souvislosti s jeho činností v opozici v období před prezidentskými volbami v roce 2005. Podle názoru žalovaného však žalobce neuvedl takové skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr o naplnění podmínek § 12 zákona o azylu. Žalobce totiž nebyl členem žádné politické strany a politického života v Kyrgyzstánu se zúčastnil pouze krátkodobě v roce 2004 při plnění svých povinností obchodního manažera společnosti obchodující s alkoholickými nápoji, která sponzorovala opoziční stranu Ar-Namys. Žalobce navíc podle svého tvrzení s touto činností neměl potíže a neprojevil hlubší znalosti programu strany Ar-Namys ani jejího čelného představitele Felixe Kulova. Ten byl od 1. 9. 2005 do 26. 1. 2007 premiérem, z čehož žalovaný dovodil, že přívrženci jeho strany nemohli být pronásledováni. Nesprávné informace žalobce o F. K. svědčí o tom, že se o agitaci nezajímal a svou činnost vyvíjel pouze na příkaz svého nadřízeného při své běžné pracovní činnosti. Žalovaný dále uvedl, že žalobce si v zemi původu nestěžoval na jednání osob, které identifikoval na základě předložených průkazů a výzbroje jako policisty. Žalobce tak nevyužil prostředky nápravy dané vnitrostátním právem. Žalovaný dále poukázal na rozpory a nesrovnalosti v žalobcových vyjádřeních a na to, že o mezinárodní

ochranu požádal až po předchozím několikaměsíčním pobytu na území EU. Navíc před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo žalobci uděleno správní vyhoštění. Podle žalovaného tedy nejsou dány důvody ani pro udělení azylu podle § 13 a § 14 ani doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 31. 5. 2010, č. j. 56 Az 71/2009 - 24, žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku se soud mj. ztotožnil se závěry žalovaného o neexistenci důvodů podle § 12 a § 14a zákona o azylu. K žalobci tvrzené události z podzimu roku 2008 soud dodal, že šlo o kriminální akci policistů, kterou mohl žalobce řešit v zemi původu. Dále soud sdílel pochybnosti o věrohodnosti žalobce, neboť ten jednak rozdílně v průběhu řízení popisoval průběh incidentu z podzimu roku 2008 a jednak nepožádal o mezinárodní ochranu ihned po příjezdu do ČR, nýbrž z ČR odjel do Francie, kde se měl marně ucházet o přijetí do cizinecké legie, a poté se vrátil do ČR. O mezinárodní ochranu pak žalobce požádal teprve po udělení správní vyhoštění. Proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. Stěžovatel v ní namítl, že se soud nezabýval aktuálností podkladů pro rozhodnutí žalovaného. Ty totiž pocházely z let 2005 a 2006, avšak na podzim roku 2008, kdy z Kyrgyzstánu odešel, již byla situace v této zemi zcela odlišná a v posledních měsících politická nestabilita dokonce vyvolala etnické násilí mezi Kyrgyzy a Uzbeky. Současná situace v jeho domovské zemi je tedy eskalací již dále neudržitelného stavu, který zde po řadu měsíců panoval. Podle zprávy OSN stojí v současné době Kyrgyzstán na prahu humanitární katastrofy. Své domovy muselo opustit nejméně 400 tisíc lidí, situace je v této zemi napjatá a kdykoliv se může opakovat. V reportáži odvysílané Českou televizí dne 25. 7. 2010 lidé popisovali, jak po nich příslušníci silových složek pod hrozbou odvedení a nezákonného věznění žádali peníze. Tato reportáž jasně prokazuje, že jeho výpovědi jsou zcela věrohodné a v nich popisované chování bezpečnostních orgánů odpovídá skutečnosti. Jeho obavy tedy byly zcela důvodné a dnes je již více než jisté, že by jeho návrat do země původu znamenal pronásledování spojené s protiprávním vězněním. Podle stěžovatele byly tedy v dané věci naplněny důvody mezinárodní ochrany uvedené v § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu. Dále stěžovatel namítl, že jeho výpovědi nelze považovat za nevěrohodné, jak tvrdí žalovaný. Některé skutečnosti totiž sice mohl zveličit a přehnat, nicméně je nepochybné, že se jistou formou podílel na činnosti opoziční politické strany Ar-Namys a lidé vystupující proti ní nerozlišují, zda tak učinil z přesvědčení nebo za úplatu. Konečně stěžovatel namítl, že jsou u něho splněny i podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozhodnutím krajského soudu. V tomto vyjádření uvedl, že s ohledem na stěžovatelem tvrzené důvody jeho odchodu z vlasti v roce 2008 byly informace o zemi původu dostatečné. Dále žalovaný poukázal na důvodné pochybnosti o věrohodnosti azylového příběhu stěžovatele. Jeho tvrzení poskytnutá v odůvodnění žádosti se totiž jeví jako účelová, a to zejména s ohledem na nesrovnalosti mezi nimi, na značnou časovou prodlevu mezi uváděnou činností ve vlasti a vlastním incidentem vedoucím k jeho odchodu z ní a na okolnosti jeho pobytu ve Francii. Žadatel je přitom povinen poskytnout správnímu orgánu úplnou a pravdivou výpověď o důvodech podání žádosti o mezinárodní ochranu. Navíc platí, že cizinec má požádat o azyl již v první zemi, ve které má k tomu reálnou příležitost. Dále tak musí

učinit ihned, jakmile je to možné. K otázce naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 2 Azs 60/2008 – 58, a dodal, že na základě shromážděných podkladů nebyla shledána existence důvodů hodných zvláštního zřetele pro jeho udělení a ani kasační stížnost žádné takové výjimečné okolnosti neuvádí. Nově uvedené skutečnosti o aktuální situaci v Kyrgyzstánu se vztahují až k době po vydání napadeného rozhodnutí a navíc neodůvodňují závěr, že by stěžovateli v případě návratu do vlasti hrozil vzhledem k jím předestřenému azylovému příběhu namítaný postih ze strany státních orgánů. Stěžovatel totiž v řízení netvrdil, že by byl státními orgány v minulosti stíhán a navíc jeho výpověď trpí rozpory. Ani důvody uvedené v kasační stížnosti tedy podle žalovaného nedokládají důvodnost obavy stěžovatele z hrozícího pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. V závěru vyjádření žalovaný připustil změnu situace v Kyrgyzstánu po událostech z roku 2010, avšak s přihlédnutím k aktuálním zprávám ČTK, k zprávě Ministerstva zahraniční ČR ze dne 7. 6. 2010, ke kyrgyzské národnosti stěžovatele a k jeho bydlišti před odchodem z vlasti, které se nachází v hlavním městě Biškek ležícím na severu země, označil stížnostní námitku uplatněnou ve vztahu k § 14a zákona o azylu za nedůvodnou. S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

K námitce stěžovatele, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť mu hrozí pronásledování v zemi původu, kde působil pro opoziční politickou stranu Ar-Namys, Nejvyšší správní soud odkazuje na jeho rozsudek ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, www.nssoud.cz, podle něhož „*obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování, za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti.*“ Také v daném případě nebylo prokázáno pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť stěžovatelova aktivita, kterou měl v zemi původu vyvíjet ve prospěch opoziční politické strany Ar-Namys, nebyla výrazem uplatňování politických práv či zastávání určitého politického názoru, nýbrž souvisela s plněním jeho pracovních povinností. S tvrzenými problémy spojenými s vydírám a fyzickou inzultací ze strany policistů se pak stěžovatel neobrátil na domovské orgány a navíc žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až při druhém pobytu na území ČR po několika měsících v době, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění.

K námitce o neaktuálnosti zpráv o situaci v zemi původu v době rozhodování žalovaného lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publikovaný pod č. 1825/2009 Sb. NSS, podle kterého „*informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.*“. Tyto požadavky na aktuálnost informací o zemi původu byly v dané věci splněny, neboť z obsahu správního spisu vyplývá, že žalovaný shromáždil relevantní podklady a při svém rozhodování vycházel i ze zpráv, které se zabývaly situací v Kyrgyzstánu v roce 2008. Navíc stěžovatel v kasační stížnosti blíže neobjasnil, proč považuje podklady žalovaného za neaktuální, takže ani není zřejmé, v jakém směru mají být informace o zemi původu nepřesné.

K stěžovatelovým výpovědím, které byly žalovaným a krajským soudem označeny za nevěrohodné, je třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40, www.nssoud.cz. Podle něho „*jelikož často není v možnostech žadatele o azyl prokázat svá tvrzení jiným způsobem, než vlastní věrohodnou výpovědí, je srovnání skutečností jím uvedených v žádosti o azyl, vlastnoručně psaném prohlášení a v pohovoru zásadním měřítkem jeho věrohodnosti. Pokud tedy žadatel některé podstatné skutečnosti vůbec nezmíní ve své žádosti a zejména ve vlastnoručně psaném prohlášení a uvede je až u pohovoru, nelze správnímu orgánu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností.*“ I v posuzovaném případě žalovaný a soud shledali zásadní rozpory a nesrovnalosti ve výpovědích stěžovatele, které byly podrobně rozebrány v žalobou napadeném rozhodnutí a v kasační stížností napadeném rozsudku. Stěžovatel totiž mimo jiné rozdílně vylíčil incident z podzimu 2008, nebyl schopen ho přesně datovat a v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ho vůbec nezmínil. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, www.nssoud.cz, správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti. V dané věci je zřejmé, že stěžovateli tato příležitost byla dána prostřednictvím dvou pohovorů, přičemž i nadále zůstávaly patrné rozpory, které žalovaného a soud vedly k závěru o jeho nevěrohodnosti. K tomu je třeba poukázat na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 - 105, www.nssoud.cz, „*pokud se ve výpovědích žadatele vyskytuje značné množství rozporů, které není schopen zdůvodnit, nelze ministerstvu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností. ... Vzhledem k těmto rozporům ve výpovědích ..., nelze ministerstvu ani krajskému soudu vytýkat, že posoudily ... výpověď jako nevěrohodnou a neshledaly ... existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.*“.

K stížnostní námitce, že v mezidobí došlo ke zhoršení poměrů v zemi původu, blíže srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2004, č. j. 7 Azs 64/2003 - 39, www.nssoud.cz. Podle jeho právních závěrů „*důvody pro udělení azylu je třeba ve smyslu § 12 zákona o azylu zkoumat ve vztahu k okolnostem, za nichž žadatel o azyl zemi opustil, a je proto právně irelevantní jaké jsou poměry v zemi v době, kdy probíhá správní řízení*“. Ostatně i podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2005, č. j. 3 Azs 272/2004 - 67, publikovaného pod č. 1288/2007 Sb. NSS „*posuzuje-li správní orgán důvodnost obav žadatele o azyl z pronásledování pro zastávání politických názorů ... je zpravidla třeba, aby vzal v úvahu situaci v zemi původu žadatele v době bezprostředně předcházející jeho odchodu z této země.*“.

Oproti tomu posouzení a zhodnocení aktuální situace v zemi původu zajišťuje institut doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud k posuzování doplňkové ochrany odkazuje na právní názor vyslovený v jeho rozsudku ze dne 3. 3. 2004, č. j. 2 Azs 12/2004 - 40, publikovaném pod č. 260/2004 Sb. NSS, podle kterého „*překážka vycestování* (nyní doplňková ochrana - pozn. soudu) *se naopak vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele o azyl do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase.*“ Otázkou doplňkové ochrany se ve vztahu k situaci, která v zemi původu stěžovatele panovala v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí, se žalovaný i krajský soud dostatečně zabývali a s jejich závěry se lze ztotožnit. K posouzení aktuální situace v zemi původu po vydání rozhodnutí žalovaného srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2008, č. j. 2 Azs 48/2007 - 71, www.nssoud.cz, podle kterého je třeba zohlednit změnu situace v zemi původu, která nastala až po rozhodnutí správního orgánu,

tehdy, když tato změna podle konkrétních skutkových okolností případu je natolik podstatná a intenzivní, že by mohla představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu. K takové zásadní změně poměrů v zemi původu po vydání rozhodnutí žalovaného a krajského soudu však v souvislosti s etnickým konfliktem mezi Kyrgyzy a Uzbeky nemohlo z důvodů uvedených ve vyjádření ke kasační stížnosti dojít.

Tvrzení stěžovatele o splnění podmínek humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu bylo formulováno pouze v obecné rovině a nebylo podepřeno žádným konkrétním důvodem hodným zvláštního zřetele pro udělení této formy mezinárodní ochrany. Takový důvod nebyl zjištěn ani v průběhu řízení před žalovaným a krajským soudem, takže v neudělení humanitárního azylu nelze shledat žádné pochybení.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu